

XVIII. DRŽAVNA KULTURNA TURNEJA

FOTO: LÁSZLÓ SZÓGYI

10. stranica

Martin Bences zaređen za đakona

8. i 9. stranica

Dan narodnih nošnji

11. stranica

Cvrčak

12. stranica

Ima razloga za slavlje...

Prije osam desetljeća, 1946. godine, otvorena je nova stranica u povijesti hrvatskoga školstva u Mađarskoj. U Pečuhu je organiziran prvi tromjesečni učiteljski tečaj, a nakon toga utemeljene su i naše prve osnovne škole s hrvatskim kao nastavnim jezikom, uglavnom u Bačkoj i Baranji. U okviru obilježavanja Dana hrvatskog školstva u organizaciji Hrvatske državne samouprave u Santovu je 16. svibnja obilježena i 80. obljetnica Santovačke hrvatske škole, koja se kao prva i jedina očuvala do naših dana. Nastava je počela 11. studenoga 1946. s 97 učenika, a završila gotovo točno prije 80 godina – 18. lipnja 1947. Kako doznajemo iz knjige dr. Marina Mandića „Santovačka hrvatska škola“ (1997.), „Istaknuti rad santovačkih učitelja priznat je i time što je zemaljska središnja završna svečanost prve školske godine održana u Santovu. Na svečanosti su osim mnogobrojnih roditelja bili nazočni i svi ‘narodni učitelji’ hrvatskih škola u zemlji.“ Nakon zajedničkih, južnoslavenskih škola došlo je do razdvajanja na samostalne škole, čiji početci sežu do 12. lipnja 1992. godine. Uslijed toga santovačkoj je školi vraćeno izvorno ime – ponovno je postala škola s hrvatskim kao nastavnim jezikom. U proteklih osamdeset godina u santovačkoj školi radilo je oko 70, možda i više učitelja uz otprilike 850 polaznika. Kao mala seoska ustanova jedinstvena je i po tome što je za ovih 80 godina dala daleko najviše učenika u naše gimnazije u Budimpešti i Pečuhu. Do 1997. godine više od 150, do danas već više od 200, a mnogi njezini bivši učenici postali su istaknuti, vodeći intelektualci (prosvjetni, društveni i kulturni djelatnici) Hrvata u Mađarskoj diljem naših hrvatskih regija, od Bačke do Pečuha i Budimpešte, pa i Gradišća ili čak do Serdahela. Svoje prvenstvo i značaj u školstvu Hrvata u Mađarskoj, koje je imala pri utemeljenju i svojim početcima, zadržala je do danas. Bila je prva manjinska obrazovna ustanova u Mađarskoj i uopće ustanova koju je na održavanje preuzela jedna državna manjinska samouprava kad ju je 2000. odnosno 2004. godine preuzela Hrvatska državna samouprava. Otada je doživjela razvoj kao nikad prije u svojoj povijesti. Zahvaljujući pojedincima i čelnicima HDS-a u izgradnji kulturne autonomije utrla je put i svim drugim narodnostima. Doista ima razloga za slavlje jer je santovačka škola ponos santovačkih Hrvata, ali i cijele hrvatske zajednice u Mađarskoj.

S. B.

GLASNIKOV TJEDAN

„Prvi put nakon demokratskih promjena u Mađarskom parlamentu nalaze se tek tri stranke, sve tri desne: Fidesz, Tisza i Mi Hazánk. Tisza je oko sebe okupila i birače iz liberalnih i lijevih krugova, što će zahtijevati njezinu političku prilagodbu.“

Mađarska iza sebe ima povijesnu nedjelju, 12. travnja, koja je precrtala političku kartu srednje Europe. Nakon šesnaest godina neprekinute vladavine Viktora Orbána i njegove stranke Fidesz Mađarska je najavila temeljitu promjenu dosadašnjeg smjera. Glavni akter dana postao je Péter Magyar i njegova stranka Tisza s osvojenim 141 mandatom. Uspjelo im je ono što je dotadašnja mađarska opozicija smatrala nemogućim: poraziti sustav izgrađen na snažnoj kontroli medija i državnih institucija.

Povijest se u Budimpešti ispisivala i zahvaljujući velikoj izlaznosti – gotovo 80 % birača izišlo je na izbore. U parlamentu od 199 zastupnika Tisza ima ustavnu većinu i potpunu kontrolu nad zakonodavnim procesom. Dotad dominantni Fidesz otišao je u oporbu s 52 mandata, što predstavlja najveći politički potres u zemlji u posljednja dva desetljeća.

Iako zbog rekordno visokog izbornog praga nije izabran nijedan manjinski zastupnik s punim pravom glasa, hrvatska manjina zadržala je svoje predstavljanje uz parlamentarnog glasnogovornika Ivana Gugana, a Lista hrvatske nacionalne manjine dobila je 1307 glasova od 1656 glasača upisanih u birački popis.

Politički, današnji mađarski premijer Péter Magyar potekao je iz Fidesza, ali je kročio na svoj poseban put prije tri godine i hrabro došao do cilja dobivši povjerenje od 3,5 milijuna glasača. U jednoj noći sve se promijenilo – Mađarska se sutradan probudila u potpuno novoj stvarnosti. Kako kazuju brojni analitičari, nakon pobjede završena je jedna vrsta autokratskog upravljanja i nakon 16 odnosno 20 godina dolazi kraj jedne ere koju je snažno obilježio Orbánov lik. Iako je i Péter Magyar politički potekao iz Fidesza, jasno je da razmišlja drukčije – proeuropski i okrenuto prema Zapadu. Upravo je zato i pobijedio – jer se bavio stvarnim problemima ljudi, a ne izmišljenim prijetnjama.

Pobjeda je tim važnija jer je vlast imala snažnu međunarodnu i institucijsku potporu. Državni mediji potpuno su se

osramotili, izgubili svoju javnu funkciju i služili u izbornoj kampanji isključivo vladajućima. Mnogi ističu kako je Péter Magyar pobijedio zahvaljujući internetu i društvenim mrežama, ali presudan čimbenik bilo je nezadovoljstvo ljudi životnim standardom i Orbánovo udaljavanje od europskih vrijednosti te institucijske deformacije nastale tijekom dugog razdoblja vlasti.

Mađarska je postala prekorumpirana, prenepotistička i prekljientelistička, a vlast netransparentna i preskupa. Zemlja već godinama stagnira i nazaduje, dok se vlast oslanjala na sigurnosne teme i retoriku straha, što nije bilo dovoljno jer građane u prvom redu zanima njihova svakodnevica i funkcioniranje države.

Prvi put nakon demokratskih promjena u Mađarskom parlamentu nalaze se tek tri stranke, sve tri desne: Fidesz, Tisza i Mi Hazánk. Tisza je oko sebe okupila i birače iz liberalnih i lijevih krugova, što će zahtijevati njezinu političku prilagodbu.

I manjine su se našle u novoj političkoj stvarnosti – šutjele su, a teme manjinskih zajednica jedva da su bile prisutne ili su bile bez većeg političkog značaja. Ostvarile su mandate s lista bez prava glasa i osigurale svoju nazočnost u parlamentu. Dobile su i svoj *ad hoc* odbor – Odbor za narodnosti – te za glasnogovornike sva prava koja ima i 199 zastupnika, osim onog najvažnijeg, a to je pravo glasa na sjednicama te pravo sudjelovanja i glasanja u parlamentarnim odborima.

Vidjet ćemo što će donijeti sljedeći tjedni. Uskoro će biti poznato i tko će biti nadležan za vladinu narodnosnu politiku. Iza nas je, kako je rekao mađarski premijer nakon utemeljenja novog saziva 9. svibnja, povijesna subota. Nemojmo kaskati za promjenama – ni u pristupu ni u razmišljanju. Vrijeme je za korjenite promjene. Reklo bi se da je ovo povijesna prilika ili, kako se sadašnji trenutak naziva, trenutak političke tranzicije i promjene sustava.

Branka Pavić Blažetin

35 GODINA HRVATSKOG GLASNIKA

Otac i sin - Đuro Šarkić mlađi i stariji

30. siječnja u Galeriji Sv. Ivan Zelina u Zelini, nedaleko od Zagreba, otvorena je izložba dvaju likovnih umjetnika iz Mađarske, Đure Šarkića starijeg i njegovog sina Đure Šarkića mlađeg.

"Zmijin poraz" - novinarski crtež (Đ. Šarkić)

Posredovanjem Hrvatskog kazališta i Galerije Csopor(t) Horde došlo je do realizacije ove vrijedne izložbe kojom su hrvatskoj javnosti predstavljena dva Hrvata, dva likovna umjetnika iz Mađarske. Uvodne riječi uputio je nazočnim vlasnik galerije Vilko Žiljak i ravnatelj Hrvatskog kazališta Antun Vidaković, a izložbu je otvorio prof. dr. Zvonimir Marić, generalni konzul RH u Pečuhu. Otvaranje je medijski bilo izuzetno dobro popraćeno, a uveličali su ga svojim pjevanjem i članovi poznatog folklornog ansambla "Lado" iz Zagreba.

U izuzetno lijepo opremljenom popratnom katalogu na-

pravljeno uz izložbu, Branka Hlevnjak piše: "Pred nama je izložba oca i sina istoga imena - Đuro Šarkić. U identifikaciji djela razdvaja ih samo onaj klasičan pridjev mlađi (junior) i stariji (senior). U tragu ideje kontinuiteta razabiremo ne samo dva rukopisa, i dva različita načina promišljanja stvari, nego i dva vremenska

određenja.

Rani radovi Đure Šarkića starijeg, iz 1959. i 1960-ih godina, nose u sebi potrebu da se slikovitim svijetu stvarnosti, u zadanim izrezima, obrisima i plohama da mjera reda, mira i apstrakcije. S iznimkom portreta i mrtve prirode, vedute i krajolici iska-

zuju novi smisao za gubitkom detalja. Boja je preuzela ulogu sugeriranog i proživljenog ugođaja. U tom pojednostavljenom plošnom svijetu slikovitost se zažima u znak.

Prugasti krajolik iz 1963. godine sprema je prema najnovijim krajolicima ratne Bosne iz 1995. Maskirani krajolik u kojem se samo bojom iskazuju prostorni odnosi, nesumnjivo je angažirano i primijenjeno slikarstvo.

A to je ujedno i gruba oznaka sinovljevo slikarstva. Profinjeno i vješto mlađi Šarkić slika napuštena mjesta ljepote, narodnu kuću i slikovite detalje. Njegovo slikarstvo kao da je dio scenografije crtanih filmova umjetničkoga predznaka u kojima su scene dio raspoloženja,

pokretanja i priče. Često su to tonski crteži s mnoštvom detalja meke opuštene i slobodne perspektive.

Bilo da je slika savršeno dekorativna, poput kišnih kapi, ili odiše rukopisom djetinje radosti, mlađi nas Šarkić uvlači u svijet topli i humani, vilinski i djetinji, ozbiljni i napušteni, svijet graditeljstva u kojem je mjerilo ljudska ruka i korak.

Đuro Šarkić stariji slikao je horizonte i obrise. Đuro Šarkić mlađi razaznaje oko sebe podrtine koje valja sačuvati. U ime humaniteta" - piše Branka Hlevnjak.

Za nadati se kako ćemo spomenutu izložbu što skorije moći vidjeti i u nekom od izložbenih prostora Hrvata u Mađarskoj.

B.P.B.

Njegovo slikarstvo kao da je dio scenografije crtanih filmova umjetničkoga predznaka...

Podrum - mješovita tehnika (Đ. Šarkić ml.)

Dvije sjednice Skupštine HDS-a – prva poništena pa održana druga

Sjednica Skupštine HDS-a održana u Budimpešti

U skladu s odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave sazvana je redovita sjednica Skupštine koja je održana 18. travnja 2026. u budimpeštanskom sjedištu Hrvatske državne samouprave. Sjednici su nazočila 22 člana Skupštine, čime je osiguran kvorum, te voditelji HDS-ovih ustanova, poduzeća i djelatnici Ureda. Za ovjervitelja zapisnika izabran je Ladislav Kovač.

Iako je ta sjednica Skupštine održana sa svim prihvaćenim točkama dnevnoga reda, pa su se na zatvorenom dijelu sjednice birala i dva voditelja – voditelj Ureda HDS-a i ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole i gimnazije Miroslava Krleže, ona je na izvanrednoj sjednici Skupštine HDS-a održanoj 29. travnja poništena. Kako se čulo, poništena je zbog tehničke pogreške, naime na sjednicu 18. travnja nije bio pozvan glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu, što je zakonska obveza. Izvanrednoj sjednici Skupštine nazočilo je 18 zastupnika. Za ovjervitelja zapisnika izabran je Ladislav Kovač.

Prihvaćen je dnevni red s 38 točaka, od čega se o dvjema točkama raspravljalo na zatvorenom dijelu sjednice.

O prvim dvjema točkama dnevnog reda – 1. Izvješće glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu o vlastitim aktivnostima te o aktivnostima i odlukama Parlamenta vezanima uz narodnosti tijekom 2025. godine i 2. Revizija odluke poslodavca o izmjeni opisa radnog mjesta javnog službenika Joze Solge (u slučaju inicijative dotične osobe održat će se zatvorena sjednica) – nije se raspravljalo jer glasnogovornik Solga nije nazočio sjednici.

Usvojen je prijedlog da se 32. točka (Izbor članova u Odbor za gospodarstvo, financije i nadzor te u Odbor za vjerska pitanja) ukloni iz dnevnog reda i prebaci za jesensku sjednicu. Prihvaćen je prijedlog da se posljednje dvije točke dnevnog reda, koje se odnose na imenovanje voditelja Ureda HDS-a i na imenovanje ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže, održe na zatvorenoj sjednici. Na molbu zastupnika Roberta Ronte on je isključen iz 37. točke dnevnog reda (izbor ravnatelja škole) zbog sukoba interesa. Dnevni red s 38 točaka jednoglasno je prihvaćen.

Predsjednik HDS-a Ivan Gugaš

Prihvaćeno je izvješće o djelovanju županijskih udruženja hrvatskih samouprava za 2025. godinu za svaku pojedinu županiju posebno: Đurško-mošonsko-šopronsku, Željeznu, Zalsku, Šomođsku, Baranjsku, Bačko-kiškunsku.

Dio nazočnih zastupnika

Jednoglasno

Skupština je bez rasprave jednoglasno prihvatila izvješće predsjednika o radu između dvaju zasjedanja Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao te o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik.

U nastavku je bez rasprave jednoglasno prihvaćena potpora Ureda predsjednika Vlade za: nastavak izgradnje hrvatskog katoličkog društvenog prostora u Salanti (II. faza) od 50 000 000 Ft, usavršavanje hrvatskih manjinskih pedagoga u matičnoj domovini od 3 500 000 Ft, razvoj infrastrukture i nabavu opreme za hrvatsku zajednicu od 83 500 000 Ft, financiranje kampanje za parlamentarne izbore od 24 493 000 Ft, Dan hrvatskoga tiska 2026. od 600 000 Ft, Zidni kalendar 2027. u iznosu od 600 000 Ft, Dječji kalendar 2027. u iznosu od 600 000 Ft, Državni dan Hrvata 2026. u iznosu od 900 000 Ft i Državno hodočašće Hrvata u Mađarskoj u iznosu od 900 000 Ft.

Obraćanje Ivana Gugana

Za razvoj infrastrukture i nabavu opreme za hrvatsku zajednicu dobiveno je 83 500 000 Ft, što će se potrošiti na uređenje blagovaonice u školi u Sambotelu, za HOŠIG će se osigurati baletni tepih, nove stolice u auli škole, uredit će se krov sjedišta HDS-a, u pečuškom školskom centru Miroslava Krleže mijenjat će se rasvjeta u jednom dijelu škole i izraditi novi kreveti te će se preurediti pod u školi u Santovu. Također će se obnoviti trošan zvonik u Drvljancima.

Kod prihvatanja rebalansa proračuna za 2026. godinu na prijedlog zamjenice predsjednika Angele Šokac Marković predsjedniku Ivanu Guganu izglasana je mjesečna naknada za topli obrok od siječnja do 5. svibnja, dokad je obnašao dužnost predsjednika HDS-a. Jednoglavno je prihvaćen rebalans proračuna Hrvatske državne samouprave, Ureda i institucija za 2026. godinu u iznosu od 3 742 836 585 Ft.

Bez pitanja jednoglasno su prihvaćena financijska izvješća HDS-ovih obrazovnih, kulturnih, znanstvenih ustanova te Ureda HDS-a za 2025. godinu.

Usvojena su Izvješća o uporabi osigurane potpore Croatici za djelovanje medija u 2025. g. (izdavanje Hrvatskog glasnika, djelovanje Radija „Croatica“, djelovanje TV-a „Croatica“, izdavanje časopisa „Zornica“), Izvješće o uporabi osigurane potpore Croatici za djelovanje Hrvatskog kulturnog središta u 2025., Izvješće o uporabi osigurane potpore Udruzi saveza državnih narodnosnih samouprava za izdavanje narodnog časopisa „Barátság“ u 2025., Izvješće o uporabi osigurane potpore za djelovanje Hrvatskog kazališta Pečuh u 2025.

Također su prihvaćene bilance poduzeća u vlasništvu HDS-a: za Croaticu, Zavičaj i Hrvatsko kazalište Pečuh za 2025. godinu. Samo je Zavičaj završio poslovnu 2025. godinu u plusu (10.725,90 eura). Croatica je u 2025. godini poslovala s minusom od 7 440 000 Ft, a Hrvatsko kazalište Pečuh s minusom od 11 625 000 Ft.

Jednoglasno je prihvaćeno izvješće o radu i Financijsko izvješće Ureda Hrvatske državne samouprave za 2025. godinu kao i izvješće o djelovanju unutarnje kontrole za 2025. godinu. Također su prihvaćeni godišnji planovi usavršavanja pedagoga 2026. – 2027.

U 34. točki dnevnog reda usvojena je Odluka o novčanoj naknadi predsjedniku HDS-a Ivanu Guganu. Uz dogovor i na prijedlog Odbora za financije izglasana je nagrada za predan i maran rad (za razdoblje od 1. siječnja do 29. travnja) u bruto iznosu od 3 170 000 Ft. Zamjenica predsjednika HDS-a u svojem je obrazloženju među ostalim naglasila: „Možemo biti ponosni na protekle godine i postignuća koja smo postigli za vrijeme predsjedanja Ivana Gugana.“ U 35. točki dnevnog reda Skupština je primila na znanje ostavku predsjednika HDS-a Ivana Gugana, koji je od 9. svibnja glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu.

Nakon zatvorenog dijela sjednice doznali smo da je za voditelja Ureda Hrvatske državne samouprave izabran David Gregeš (osim njega na natječaj se prijavila i Cs. Zoltáné). Za glavnog ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže za sljedećih pet godina nije ponovno izabrana dosadašnja ravnateljica Janja Živković-Mandić, nego je izabran drugi prijavljeni – sadašnji predsjednik Odbora za odgoj i obrazovanje HDS-a Robert Ronta.

Kršul/BPP

BEZ GRANICA U HRVATSKOJ I VOJVODINI

Četrdeset učenika sedmih razreda i četiri nastavnika iz Hrvatske osnovne škole Miroslava Krleže iz Pečuha, Hrvatske osnovne škole iz Santova te Hrvatske osnovne škole Mate Meršića Miloradića iz Sambotela posjetili su od 25. do 29. travnja 2026. godine Hrvatsku i Vojvodinu u okviru natječajnog programa „Határtalanul!“ (HAT-KP-1-2025/1-001942).

Cilj tog izleta, bogatog doživljajima, bio je da učenici posjete znamenita mjesta koja su nekad pripadala Mađarskoj, a i danas su pretežno nastanjena Mađarima te da steknu osobna iskustva o Mađarima koji žive izvan granica domovine u duhu nacionalnog zajedništva.

Fantastičnih pet dana još je više povezal učenicke i učitelje triju škola. „Svi smo se vratili kući bogatiji za mnogo novih informacija, bezbroj doživljaja i s istinskim osjećajem zajedništva.“

Zajedno na izletu

Izvor: Hrvatska škola Miroslava Krleže (Facebook)

Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča u Kalači

XXII. Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča za „Bački kup 2026.“ održano je u Kalači. Jedna od najdugovječnijih priredaba bačkih Hrvata, pokrenuta sredinom 2000-ih godina na inicijativu Hrvatske samouprave Čavolja, u duhu zajedništva, druženja i prijateljstva sve ove godine okuplja tročlane ribičke ekipe bačkih Hrvata – Bunjevaca, Raca i Šokaca.

Ove godine natjecanje je priređeno u organizaciji Hrvatske samouprave grada Kalače uz potporu Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije i nekolicine mjesnih sponzora te uz stručnu pomoć vlasnika i održavatelja jezera.

Na poziv organizatora ove godine odazvalo se osam od 11 pozvanih ekipa bačkih Hrvata: iz Bačina, Bikića, Čavolja, Dušnoka, Kačmara, Kalače, Sentivana i Santova. Nakon okupljanja na kalačkom ribičkom jezeru u ranim jutarnjim satima, lijepog dočeka i gostoprimstva domaćina sudionike je srdačno pozdravila predsjednica Hrvatske samouprave Kalače Marija Ivo. Uslijedio je ždrijeb za natjecateljska mjesta, a nakon razmjesta i priprema ribiča natjecalo se od 9 do 13 sati jednim štapom s jednom udicom na plovak ili na dubinski ribolov.

Pobjednička ekipa i pojedinačni pobjednik Tamás Engi (desno) iz Bikića

Treće mjesto pripalo je ekipi iz Kačmara

Natjecalo se u lijepom okruženju i prijateljskom druženju naših ribiča, a uz lijepo gostoprimstvo domaćina koji su u svemu bili na usluzi. Nakon što je u ranim poslijepodnevnim satima oglašen završetak natjecanja, uslijedilo je vaganje ribe te utvrđivanje postignutih rezultata – ulovljene ribe u pojedinačnoj i ekipnoj kategoriji.

Najveću ribu ulovio je Miroslav Balatinac iz Santova

Nakon natjecanja u prostorijama kalačkog Muzeja „Károly Viski“ održano je proglašenje rezultata, dodjela spomenica, pehara i darova.

U okviru svečanog proglašenja rezultate je objavila zamjenica predsjednice Hrvatske samouprave grada Kalače Ana Zomborčević Bagó, koja je zahvalila svim sudionicima na odazivu, a organizatorima i podupirateljima na tome što su doprinijeli uspješnom natjecanju hrvatskih ribiča. Posebno je zahvalila omladinskom svjetskom prvaku u ribolovu Olivéru Tarru i višestrukom svjetskom prvaku i izborniku selekcije U-15 Martinu Gáboru, koji su pomagali u organizaciji natjecanja.

Drugo mjesto osvojila je ekipa iz Santova

Nagrade, pehare i spomenice uručile su predsjednica Hrvatske samouprave Kalače Marija Ivo i njezina zamjenica Ana Zomborčević Bagó.

Nagrade su dodijeljene u ekipnoj i pojedinačnoj kategoriji uz posebnu nagradu za najveću ulovljenu ribu te nagrade za najmlađe sudionike i najmlađe natjecatelje.

Prema postignutom rezultatu u ekipnoj kategoriji prvo mjesto s najviše ulovljene ribe osvojio je Bikić (11 450 g), drugo Santovo (9502 g), a treće Kačmar (8530 g).

U pojedinačnoj kategoriji prvi je bio Tamás Engi – Bikić (6260 g), drugi István Nothoff – Kačmar (5990 g), a treći Zalán Terdik – Sentivan (5640 g).

Najveću ribu (amura od 3960 g) ulovio je Miroslav Balatinac (Santovo), najmlađi natjecatelj bio Dorian Valkai – Santovo (3412 g), a najmlađi sudionik bio je Olivér Sztanics – Sentivan.

S. B.

KRLEŽINI MATURANTI

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu „Miroslav Krleža“ 30. travnja upriličena je svečanost opraštanja učenika 12. razreda.

U narodnoj nošnji

Još je jedna generacija učenika došla do opraštanja od gimnazijskog školovanja. Učenici 12. razreda sa svojom razrednicom Ritom Ronta simbolično su se oprostili od škole i školskih klupa svečanim programom kojem su nazočili njihovi najbliži. Svi su oni sa svojim roditeljima, ali i nastavnicima od kojih su neke od njih 16 godina – od vrtića pa preko prvog razreda sve do 12. razreda – pratili pedagozi Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma „Miroslav Krleža“, osjećali svečanost trenutka. I svima se krala suza u oku.

Dvadeset i dvoje maturanata očekuju posljednji tjedni školovanja, pismene i usmene mature, a potom svijet studenata i odraslih.

Ovogodišnji su maturanti Lotti Andalits, Szányá Bálint, Erika Berisa, Blanka Vanda Bosnyák, Deján Csativity, Danicza Darazsacz, Aleksandar Dimitrijević, Gréta Dudás, Ruta Erić, Tas Kecskeméthy, Rozália Mária Kovács, Petra Matosics, Bálint Proszenyák, Dorina Puskás, József Máté Somkövi, Emília Sörös, Dario Špoljarić, Petra Strazsanacz, Goran Szeremlei, Milán Szvatek, Glória Anna Tomasev i Aliz Tóth-Bobány.

U svojem svečanom govoru ravnateljica Janja Živković-Mandić naglasila je: „Vi ste bili učenici posebne ustanove – gimnazije koja ne daje samo znanje nego i identitet, zajednice u kojoj se između zidova učionica nisu učili samo predmeti nego i jezik, kultura, tradicija i pripadnost. Vi ste svoje srednjoškolske godine proveli u hrvatskoj narodnoj gimnaziji. Vi ste se školovali na mjestu

gdje hrvatska riječ nije zvučala kao strani jezik, nego kao živa baština. Gdje tradicija nije značila prašnjavu prošlost, nego življenu prisutnost. Naučili ste da dvojezičnost nije teret, nego mogućnost. Da poznavanje dviju kultura ne dijeli, nego obogaćuje. Da onaj tko razumije više jezika često otvorenije razumije i prima i svijet. Naučili ste i to da živjeti u manjini nije slabost, nego odgovornost. Odgovornost da dalje nosite ono što su vaši predci sačuvali. One vrijednosti koje su opstale kroz naraštaje, ponekad i u teškim vremenima.“

Ravnateljica Živković-Mandić uručila je Krležine nagrade i diplome najistaknutijim učenicima. Krležinu nagradu dobile su maturantice Lotti Andalits i Blanka Vanda Bosnyák.

Maturantica Petra Strazsanacz u ime svojih razrednih kolega rekla je: „Okupili smo se na ovaj dirljiv dan kako bismo se oprostili – ne samo od ove zgrade, ne samo od klupa i učionica nego i od jednog razdoblja našeg života koje će zauvijek ostati u nama. Danas zatvaramo jedno poglavlje. Možda je danas u nama jača tuga zbog

rastanka nego uzbuđenje zbog budućnosti. Jer, iako nas čeka nepoznato, još uvijek stojimo ovdje i pokušavamo shvatiti da je zaista došao kraj. Da nam više neće zvoniti školsko zvono. Da više nećemo svakog jutro ulaziti na ista vrata. Ali ovaj dan nije samo oproštaj. Ovo je i dan zahvalnosti. Hvala našim profesorima na strpljenju i ohrabrenju. Hvala našim roditeljima što

S razrednicom Ritom Ronta

su vjerovali u nas i kad smo sami sumnjali u sebe. Zahvaljujemo i jedni drugima što smo ove godine učinili nezaboravnima. Danas puštamo ovo razdoblje, ali prijateljstva, uspomene i lekcije koje smo stekli ostat će s nama. I iako krećemo različitim putovima, uvijek će nas povezivati jedan dio – to što smo nekad zajedno pohađali ovu školu i zajedno odrastali.“

Branka Pavić Blažetin • Foto: Ákos Kollár

Uslišane su molitve pomurskih vjernika – Martin Bences zaređen je za đakona

Sambotelski biskup dr. János Székely na Veliki četvrtak, 2. travnja 2026., u katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije u Sambotelu u sklopu mise blagoslova ulja zaređio je za đakona bogoslova Martina Bencesa, koji je podrijetlom iz Kerestura. Bogoslov Sambotelske biskupije Martin Bences završio je petu godinu studija na Bogoslovnom fakultetu u Zagrebu. Na svečanosti su sudjelovali predstavnici pomurske regije, među njima predsjednica Hrvatske samouprave Zalske županije i Kerestura Anica Kovač, mještani iz njegova rodnog Kerestura i profesori sa zagrebačkog fakulteta: Anto Pavlović, duhovnik u Nadbiskupskom bogoslovnom sjemeništu u Zagrebu, te s. Marta Carti, tajnica Hrvatske biskupske konferencije, ali i drugi bogoslovi iz Zagreba. Na svečanoj misi zaređenja sudjelovali su Zrinski kadeti, članovi pomurskih zborova te crkveni zbor iz Goričana.

Dugogodišnje su molitve pomurskih hrvatskih vjernika uslišane. Naime, iz njihove zajednice čak su se dva mladića odlučila za svećenstvo. Prije dvije godine bio je to prvomisnik Szebasztián Mihovics (rodnom iz Sumartona, danas u službi u Mohaču), a na Veliki četvrtak ovog proljeća Martin Bences (podrijetlom iz Kerestura) zaređen je za đakona.

Životni put đakona Martina odmalena je pratila hrvatska pomurska zajednica, a i njegovi učitelji. Osnovnu školu završio je kao odličan učenik u Osnovnoj školi „Nikola Zrinski” – učiteljice ga pamte kao inteligentnog, marljivog, dobroćudnog mladića koji je uvijek spreman pomoći, primiti se bilo kojeg posla za zajednicu. Martin Bences dobitnik je stipendije prof. dr. Karlo Gadanji, bio je član Udruge Zrinskih kadeta te je sudjelovao u mnogim natjecanjima. Vrlo se istaknuo s učenjem hrvatskog jezika. Školovanje je nastavio u Hrvatskoj gimnaziji u Budimpešti (HOŠIG), gdje je nastavio istim tempom: učio je marljivo i bio desna ruka mnogim profesorima. Nakon mature primljen je na željeni Bogoslovni fakultet u Zagrebu, gdje je, također marljivo učeći, završio petu godinu fakulteta. I tijekom toga vremena bio je uz pomursku hr-

Na svetu misu stigli su i pomurski Hrvati

TRENUTAK ZA PJESMU

Dan, kraj

*Na kraju dana kad se zvijezde muče
da sklope noć za više vrsta snova
ostajem sam, u žili koja tuče
u mali doboš stapaju se slova
u riječi što na prikladna bi htjele
naići usta, ali samo ova
susreću, moja, koja radije žele
ljubiti nego biti crta rova
na prvoj crti smisla što ga brane
zubi i ptice koje grožđe zoblju
i prije nego sazri, zato prazne
ostaju čak i onda kada svane,
i nijeme, kao žene što u razne
sate ih možeš susresti na groblju.*

Luko Paljetak

Veronika Vuk

vatsku zajednicu – bio je zastupnik u Hrvatskoj samoupravi Kerestura, pomagao je župniku za vrijeme ljetnih praznika, sudjelovao je u hrvatskim vjerskim programima kad je mogao, pomagao je oko vjerskih kampova na regionalnoj i državnoj razini, vodio je križne putove, bavio se djecom... Naravno, pomurska zajednica bila je oduvijek uz njega, mjesna i županijska hrvatska samouprava stipendirale su ga više puta skromnim sredstvima, a vjernici su se mnogo molili da zajednica dobije svećenika koji je iz njihovih redova i koji govori hrvatski jezik. Molitve su uslišane, Martin Bences zaređen je za đakona. Za njega je to bio put do pronalaska samoga sebe.

„Pet prelijepih, ali ne i lakih godina sam se pripremao, a sada počinje ono za što sam se pripremio: da budem poslan među ljude. Mi se formiramo u bogosloviji, zajedno smo ondje svi koji smo osjetili Božji poziv, ali u toj pripremi malo smo izolirani od ljudi. Sad slijedi ono pravo, služba među vjernicima, pomoći im u problemima, jačati ih u vjeri i služiti im, što nam je gospodin Bog

Đakon Martin Bences s biskupom Székelyem i braćom svećenicima

povjerio jer je đakon u prvom redu služitelj, onaj koji služi vjernicima. Pripremali smo se za ovo pet godina, no ne znam koliko sam spreman za to poslanje. To će biti proba i za mene. Mislim da moramo uvijek biti ljudi molitve, biti povezani s Gospodinom, jer bez Njega ne možemo učiniti ništa. Time što sam postao đakon vidjet ću jednu novu viziju Crkve, bit ću više okružen s ljudima,

Za sebe kao đakona odabrao je geslo „Gospodine, kome da idemo? Ti imaš riječi života vječnoga.“ (Ivan 6,68), biblijski citat odgovora svetog Petra Isusu kad su ga neki od njegovih učenika napustili. Time Petar izražava odanost i potpuno povjerenje u Krista, a to osjeća i đakon Martin, u što se još više uvjerio na hodočašću u Rim.

Cijela hrvatska pomurska zajednica ponosi se đakonom Martinom. Na ređenju su mu čestitali bivši učitelji, profesori i članovi rodbine. Hrvatski dio misnog slavlja organizirala je Hrvatska samouprava Zalske županije: združeni zbor sastavljen od članova hrvatskih pomorskih zborova te crkveni zbor Župe sv. Leonarda iz Goričana. U sklopu mise otpjevane su dvije hrvatske crkvene pjesme, a čitanje na hrvatskom jeziku pročitala je vjeroučiteljica Vera Vuk.

Beta

Foto: Dr. Székely János szombathelyi megyéspüspök (Facebook)

nadam se da i našim Hrvatima. Meni je posebno drago da naša hrvatska zajednica cijeni to da sam izabrao zagrebački fakultet, gdje sam usavršio hrvatski jezik. Na taj način volio bih služiti i svojoj hrvatskoj zajednici“, rekao je đakon Martin Bences za naš tjednik.

PEČUH – Rasplesano je cijelo središte grada – obilježen je Svjetski dan plesa u Pečuhu. Brojni nastupi i programi obilježili su dan, a među izvođačima bio je i KUD „Baranja“. Salon, suvremeni, latino, narodni plesovi, ali i trbušni ples – sve se to moglo vidjeti na programu u povodu Svjetskog dana plesa u Pečuhu. Plesne skupine nastupile su 2. svibnja na četirima lokacijama u središtu grada pretvorivši gradske ulice u veliku pozornicu. Riječ je o manifestaciji koja se u Pečuhu održava već petu godinu zaredom, a iz godine u godinu okuplja sve veći broj sudionika i posjetitelja. Raznolikost plesnih stilova i energija izvođača još su jedanput pokazali koliko je ples univerzalan jezik koji povezuje ljude bez obzira na dob, iskustvo ili kulturnu pripadnost.

Pomurske Hrvatice

Uspješno održana XVIII. Državna kulturna turneja u Dušniku

Dušnok je 18. travnja 2026. bio domaćin posebnog kulturnog događanja – održana je XVIII. Državna kulturna turneja, jedan od istaknutih programa koji slavi raznolikost tradicija i zajedničkih vrijednosti. Manifestacija je privukla velik broj posjetitelja i protekla u svečanom i prijateljskom ozračju.

Ovoga puta Erčin je gostovao u Dušniku. Glavna organizatorica dana bila je Eva Tamaskó. Program je počeo već u 15 sati posjetom Posjetiteljskom centru „Prošlost – sadašnjost – budućnost“, gdje su sudionici uz stručno vodstvo Emese Kiss-Bényi imali priliku upoznati se s poviješću dušnočkih Raca (Hrvata) te ciljevima i radom centra. Taj edukativni segment dodatno je obogatio sadržaj manifestacije i pružio dublji uvid u lokalnu baštinu. Domaćini su veliku pažnju

KUD „Biser“ iz Dušnoka

Pjevački zbor „Dušenici“ iz Dušnoka

posvetili i zajedničkom doživljaju. Pripremili su i gastronomske užitke s tradicionalnim jelima. Posjetitelji su mogli kušati lokalne specijalitete i upoznati se s načinom njihove pripreme. Tradicionalna jela pripremili su skupina Biser prema receptima koje možete vidjeti u posjetiteljskom centru.

Vrhunac dana bio je večernji kulturni program. Program je otvorila najmlađa skupina Plesnog ansambla „Biser“. U nastavku su članice Pjevačkog zbora „Dušenici“ izvele dušnočke racke narodne pjesme, a

KUD „Jabuke“ iz Erčina

Pjevački zbor „Jorgovani“ iz Erčina

nakon toga Plesna skupina „Biser“ predstavila je santovačke plesove. Publika je potom uživala u nastupu Pjevačkog zbora „Jorgovani“, koji je izveo erčinske racke pjesme. Srednja skupina Biser također se predstavila santovačkim plesovima. Gostujuća plesna skupina „Jabuke“ iz Erčina izvela je bunjevačke plesove, dok je završnicu večeri obilježila koreografija odrasle skupine Biser – pokladni plesovi iz Prisike. Koreografiju potpisuje József Szávai.

Kulturni program bio je impresivan i simbolično je naglasio važnost kulturnog zajedništva.

Dušnočka postaja XVIII. Državne kulturne turneje pokazala je koliko su očuvanje i prenošenje tradicije važni za jačanje zajednice. Organizatori i sudionici nadaju se da će se uspješna manifestacija nastaviti i u budućnosti.

Drugi dio ovogodišnje turneje bit će održan 13. lipnja u Erčinu.

Estera Bogárdi
Foto: K. G. i Sz. L.

Svjetski dan plesa i Dan narodnih nošnji dostojno proslavljen u Budimpešti

U organizaciji kontinuirano vrlo aktivne Hrvatske samouprave Ferencvaroša i Hrvatske samouprave XVI. okruga 29. travnja 2026. u središtu Budimpešte proslavljen je Svjetski dan plesa i Dan narodnih nošnji.

Fotografija za uspomenu

Prema već dugogodišnjoj tradiciji velika skupina koju su činili učeni i organizatori u narodnim nošnjama te nezaobilazna glazbena pratnja – TS „Misija” uputila se u prijepodnevnim satima iz HOŠIG-a na Trg Ferenc Deáka. Ondje im se u slavlju pridružila i srpska i bugarska narodnost, tj. skupine Taban i Prolet.

Predsjednica Hrvatske samouprave Ferencvaroša Kinga Kolesza s Vesnom Velin i učenicima HOŠIG-a

Povorka, vijoreći hrvatskom zastavom i predvođena predsjednicom organizatorske samouprave (Ferencvaroša) Kingom Kolesza, uz zvuke glazbe stigla je na Trg Vörösmarty, gdje su brojni okupljeni s velikom pozornošću i oduševljenjem pratili njihove brojne plesne izvedbe. Nije izostala ni plesačnica predvođena Vesnom Velin.

Događanju su nazočili i veleposlanik RH u Mađarskoj Mladen Andrić, glasnogovornik Hrvata u Mađarskom Parlamentu Jozo Solga i ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrlin.

Međunarodni dan plesa

Ples je u povijesti bio puno više od zabave. Od ritualnih plesova drevnih civilizacija preko klasičnog baleta pa sve do suvremenih urbanih stilova pokret je oduvijek bio način komunikacije, izražavanja emocija i društvenih promjena. Danas ples živi na pozornicama, ulicama, društvenim mrežama i u svakodnevnim trenucima podsjećajući nas koliko je važna sloboda izražavanja.

Međunarodni dan plesa obilježava se diljem svijeta 29. travnja, na rođendan Jeana-Georges Noverrea – francuskog plesača i koreografa koji je promijenio povijest baleta. Smatra se jednim od najvećih reformatora jer je ples želio osloboditi od uloge „ukrasa” u operama i dramama. On je prvi glasno objašnjavao zašto balet ima snagu biti samostalna umjetnost i zašto može pričati priču uz pokret i emociju. Kritizirao je velike perike, maske i kostime jer su plesačima onemogućavali pokret i izražajnost.

U kolu

TS „Misija”

Kako se Dan narodnih nošnji u Mađarskoj slavi 24. travnja, organizatori su odlučili zajedno proslaviti dva tematski bliska slavlja. Budući da se očuvanje hrvatskih narodnih nošnji odnosi na očuvanje tradicije i narodnosne pripadnosti, s njim se s istim ciljem povezuju i narodni plesovi.

Kršul

U Petrovu Selu održan 7. dječji folklorni festival Cvrčak

U kulturnom domu u Petrovu Selu 17. travnja održan je 7. dječji folklorni festival Cvrčak, koji iz godine u godinu okuplja mlade čuvare gradišćanskohrvatske kulturne baštine.

Iako je ovogodišnje izdanje sedmo po redu, festival ima dužu tradiciju – počeo je prije 17 godina. U početku ga je organiziralo Društvo Gradišćanskih Hrvata u Ugarskoj (DGHU), a od prošle godine organizaciju su preuzeli Dvojezična hrvatsko-mađarska narodnosna osnovna škola u Petrovu Selu i mjesna hrvatska samouprava uz podršku i pomoć Hrvatske samouprave Županije Vaš.

Tijekom godina festival je gostovao na više lokacija: tri puta održan je u Koljnofu, dvaput u Petrovu Selu (uključujući i ovogodišnje izdanje), a po jednom u Prisiki i Hrvatskom Židanu.

Cilj je manifestacije okupiti djecu iz različitih gradišćanskih naselja koja njeguju hrvatsku kulturu, bilo u školama ili u udrugama, te im pružiti priliku za upoznavanje i predstavljanje na pozornici. O važnosti ovakvih susreta govorio je i jedan od glavnih organizatora Rajmund Filipovits:

„Ja mislim da sad ovi mladi talentirani tančoši, tamburaši ili pjevači imaju mogućnost čuti što mi već čujemo da kako je dobro biti međusobno, biti u folkloru ili nastupiti na pozornici. Isto tako čuda prijatelje smo si vako našli na Cvrčku ili na različitim folklornim festivalima i zato mislim da je i za njih važno da se bolje upoznaju od Bizonje do Petrovogoga Sela i da imaju mogućnost vidit što dilaju drugi, kako oni jaču ili kako oni guslaju na tamburi. To daje za njih motivaciju i moru si najt i nove prijatelje.“

Ove godine u velikom broju sudjelovale su dječje skupine iz Bizonje, Gornjeg Četara, Koljnofa, Hrvatskog Židana te, naravno, iz Petrova Sela. Publika je mogla uživati u bogatom i raznolikom programu koji je obuhvaćao plesne, pjevačke i tamburaške nastupe.

Organizatori žele da se festival i dalje razvija i raste kako bi u budućnosti na Cvrčak dolazile dječje skupine i izvan gradišćanske regije, pa čak i izvan granice.

Andraš Kovač

Mala stranica

IZ ŽIVOTA NAŠIH ŠKOLA

Igre spretnosti s vodom

Hrvatsko-mađarska dvojezična narodnosna osnovna škola „Géza Kiss” iz Šeljina uključila se u Projekt Happy (Sretan) – tjedan koji je potpomagao Nacionalni centar za javno zdravstvo i farmaciju. Projekt je ove godine usmjeren na redovito konzumiranje vode, što je jedan od izvora zdravlja i zdravog načina života. Učenici su sudjelovali u raznim programima, natjecanjima, kvizu, zadacima spretnosti, matematičkim igrama, a u središtu pozornosti bila je uvijek zdrava voda. Sudionici koji su uspješno riješili kviz tijekom tjedna bili su nagrađeni skromnim darovima i diplomom.

U Veleposlanstvu Mađarske

Učenici Hrvatske osnovne škole i gimnazije „Mate Meršić Miloradić” iz Sambotela nedavno su posjetili glavni grad Hrvatske. Možemo to pročitati na društvenoj mreži ustanove. Jednodnevni posjet u Zagreb bio je vrlo bogat programima. U Veleposlanstvu Mađarske gradišćansku su ekipu primili i ugostili veleposlanik dr. Csaba Demcsák i njegova supruga Anamarija. Tijekom jednodavnog posjeta bilo je vremena za obilazak grada, upoznavanje znamenitosti te za zanimljiv film režiran po romanu Sanje Polak, „Dnevnik Pauline P?”. Uz programe nije izostalo slobodno razgledavanje grada, a ni ukusni zagrebački sladoled.

Beta

Poučni izlet u Pečuh

Zahvaljujući roditeljskom vijeću i Zakladi za razvoj škole učenici 7. razreda šeljske ustanove sudjelovali su na poučnom izletu u Pečuhu. Sedmaši su posjetili Kulturnu četvrt Zsolnay i Centar znanja te Centar Kodály. U sklopu izleta sudjelovali su i na „Čarobnom” satu fizike na kojem su pažljivo pratili razne zanimljive pokuse te i sami isprobavali neke čudesne sprave i sami eksperimentirali. Na kraju izleta u Planetariju su zavirili u čaroban svijet zvijezda.

Beta

Svjetski dan kulturne raznolikosti za dijalog i razvoj

Svjetski dan kulturne raznolikosti za dijalog i razvoj, koji se svake godine održava 21. svibnja, slavi samo bogatstvo svjetskih kultura, ali i ključnu ulogu međukulturalnog dijaloga u postizanju mira i održivog razvoja. Opća skupština Ujedinjenih naroda proglasila je taj svjetski dan 2002. godine nakon UNESCO-ova usvajanja Opće deklaracije o kulturnoj raznolikosti. Kulturna raznolikost bogatstvo je čovječanstva. Kultura se očituje u jeziku, običajima, vjerovanjima, umjetnosti, načinu odijevanja i prehrani, ali i u svakodnevnim životnim praksama. Ona određuje način na koji ljudi percipiraju svijet oko sebe i ono kako se odnose prema drugima. Kulturna raznolikost izvor je kolektivne snage i kreativnosti. Kulturna raznolikost omogućuje bolje razumijevanje složenosti ljudskog društva i jača osjećaj zajedničke odgovornosti prema budućnosti. Razvijanje međukulturnih kompetencija bit će ključni izazov 21. stoljeća.

Beta

BEZBROJ MOSTOVA PRIJATELJSTVA NA DANU ZRINSKIH

U sklopu Interregova programa u okviru projekta „Zajedničke tradicije iz prošlosti koje povezuju generacije s obje strane Mure“ (P2P) u partnerskoj školi svih hrvatskih narodnosnih pomurskih škola, Osnovnoj školi Draškovec, 30. travnja održana je manifestacija Dan Zrinskih. Bio je to susret partnerskih školskih ustanova, udruga, općina i hrvatskih samouprava s obje strane rijeke Mure, koji već desetljećima surađuju u prijateljstvu – ne poznajući granice i zajedno njegujući hrvatsku baštinu zajedničkih korijena. Na Danu Zrinskih riječi dobrodošlice izrekle su predsjednica Udruge HOMA Zorica Puklavec i ravnateljica Osnovne škole Draškovec Margit Mirić naglasivši kako je i ovaj projekt snažan primjer zajedništva bez obzira na granicu. Granica je ovoga puta spajala, a ne razdvajala.

Na svim programima Dana Zrinskih poseban naglasak stavljen je na međunarodnu i međugeneracijsku suradnju. Manifestacija je počela radionicama koje su okupile učenike s obje strane granice. Zajedničkim radom učenika s jedne i druge strane granice stvoren je prostor u kojem mladi uče izravno od onih koji godina na grade te veze.

Radionica izrade gibanica

Zajedničko kuhanje prvašica, četvrtaša i njihovih mentora dokazalo je da se baština najbolje čuva živom komunikacijom i zajedničkim radom. Na gastronomskim radionicama izrađivala se međimurska gibanica i gibanica s jabukama, baš onako kako se to radilo i nekad na dvorovima Zrinskih, a na kraju je uređen i stol u duhu velikaške obitelji te održana prezentacija o obitelji Zrinski. Tijekom dana i mladi, a i malo stariji (bake i djedovi) sudjelovali su u raznim sportskim programima te u starim tradicijskim igrama. Djeca i njihovi bake i djedovi trčali su s jajima u žlicama, bacali kolutove i ptezali užad. Vrhunac susreta bila je sadnja šest lipa u Spomen-parku Zrinski, čime je poslana jasna poruka prijateljstva i povezanosti ljudi istih korijena s obje strane rijeke Mure. Svako zasađeno stablo govorit će budućim naraštajima o brojnim zajedničkim susretima u obrazovanju i kulturi te o budućnosti koju zajedno grade nove i nove generacije. Zasađene lipa na školskom dvorištu draškovečke škole postat će živi spomenici koji povezuju prošlost Zrinskih, a ukazuju na bezvremensku i neraskidivu suradnju žitelja s jedne i druge strane.

Partneri s hrvatske i mađarske strane

Prvu sadnicu posadili su Stjepan Mihović (načelnik Općine Serdahel) i Marko Židov (predstavnik Turističke zajednice Grada Preloga), a drugo i treće stablo zasadili su ravnatelji koji već 20 godina grade mostove između Serdahela, Kerestura, Kotoribe i Draškoveca, bivši i sadašnji ravnatelji škola – Marija Bišković Tišler, Anica Kovač, Snježana Matoš, Zsolt Trojko, Beata Herman, Romina Volar i Margit Mirić. Njima su se pridružili i Zrinski kadeti iz Kerestura te članovi Udruge „Red Nikole Zrinskog“, čime je simbolika povijesne baštine dodatno označena. Četvrto stablo posadile su Zorica Prosenjak Matola, voditeljica Hrvatsko kulturno-prosvjetnog centra „Stipan Blažetin“ iz Serdahela, i Zorica Puklavec, predstavnica Udruge „HOMA“. Peto stablo posadili su, u znaku najmlađih, dopredsjednik Udruge za gospodarski, ruralni i turistički razvoj „Ruralne vrijednosti“ Zoltan Štric i ravnateljica Dječjeg vrtića „Fijolica“ iz Preloga Kristina Posavec naglašavajući važnost odgoja i prijateljstva od najranije dobi. Šesto stablo zasadili su Jelena Vadas, predstavnica Udruge „Prijatelji svetog Roka“ iz Draškoveca, Timea Reicher, predsjednica Hrvatske samouprave Serdahela, i Erika Kapuvari, predsjednica Hrvatske samouprave Sumartona.

Ravnateljice koje surađuju više desetljeća zasadile su lipu

Poruka susreta bila je da je prekogranična suradnja najčvršća kad se temelji na korijenima koje čuvaju stariji i krošnjama koje šire mladi. Kako lipa budu rasle, tako će jačati i veza i bezbroj mostova prijateljstva preko granice.

Beta

Učenici Osnovne škole Suhopolje u Krleži

Učenici Osnovne škole Suhopolje sa svojim učiteljicama Ivančicom Fett-Škvarić, Jasnom Jović, Renatom Galetić i Marinom Rokinger gostovali su u Osnovnoj školi Miroslava Krleže u Pečuhu u okviru međunarodnog projekta „Dvije škole – jedan jezik“. Ondje su u okviru obilježavanja Dana hrvatskoga jezika izveli dojmljiv scenski program posvećen hrvatskoj književnosti, jeziku i tradiciji. Program je održan pod pokroviteljstvom JANAF-a, koji je podržao taj vrijedan kulturni susret.

Učenici su publici predstavili scenski kolaž sastavljen od stihova poznatih hrvatskih domoljubnih književnika. S mnogo osjećaja i izražajne interpretacije prenijeli su ljepotu hrvatske riječi i snagu književnoga izraza. Njihov nastup bio je prožet ponosom i ljubavlju prema materinskom jeziku, što je publika u Pečuhu prepoznala i nagradila toplim pljeskom.

Poseban ugođaj programu dao je folklorni nastup u kojem su učenici kroz ples i glazbu predstavili bogatstvo hrvatske kulture baštine. Šarolike narodne nošnje, skladan ples i ritam tradicijske glazbe unijeli su živost i radost na pozornicu te dodatno obogatili cijeli program.

Ovaj nastup bio je mnogo više od školskoga programa – bio je snažna poruka o važnosti očuvanja hrvatskoga jezika, kulture i identiteta među Hrvatima izvan domovine. Susret učenika i zajedničko obilježavanje Dana hrvatskoga jezika još su jednom potvrdili kako jezik, književnost i tradicija povezuju ljude i grade mostove prijateljstva.

Na povratku iz Pečuhu učenici i učiteljice zaustavili su se u mađarskom gradu Sigetu

kako bi posjetili nekoliko važnih spomenika koji svjedoče o bogatoj povijesti toga kraja.

Posebnu su pozornost posvetili spomeniku Nikole Šubića Zrinskoga, hrvatskoga bana koji je poginuo u obrani Sigeta 1566. godine. Učenici su imali priliku doznati više o povijesnoj opsadi Sigeta, jednom od najpoznatijih događaja u hrvatskoj i mađarskoj povijesti.

Kratak posjet Sigetu učenicima je omogućio da na mjestu povijesnih zbivanja prošire svoje znanje o hrvatskoj povijesti i kulturnoj baštini te bolje razumiju povezanost hrvatske i mađarske prošlosti.

*učiteljice hrvatskoga jezika
Ivančica Fett-Škvarić,
Renata Galetić i Marina Rokinger*

Markovo u Salanti

U povodu blagdana svetog Marka Hrvatska samouprava Salante i Kulturna udruga „Marica“ organizirale su tradicionalno proštenje radi okupljanja lokalne zajednice i prenošenja starih recepata na mlađe naraštaje. U središtu događanja bilo je zajedničko pečenje savijača, a pripremale su se razne varijante – od sira, šljiva i višanja do kupusa. Neki su se prisjetili i starijih recepata, pa su tako spomenuli i savijaču s mrkvom, koja se nekad također pripremala u ovim krajevima.

Vrijedne žene iz Salante

Manifestacija je još jednom potvrdila važnost očuvanja tradicije i zajedništva, ali i ulogu ovakvih susreta u prenošenju kulinarke baštine na mlađe generacije. Mali i veliki, spretni dječje ruke i iskusne domaćice zajedno su mijesili, razvlačili i punili razne delicije na razvučeno tijesto savijača i pogača. Bilo je tu svega: pogača hrskavih rubova, tanko razvijenih savijača i, naravno, puno smijeha i brašnatih ruku. Djeca su se hrabro okušavala u tom zanimljivom poslu dok su

im iskusne domaćice, bake i mame, pokazivale u čemu je tajna pravog domaćeg okusa.

Program je ostvaren uz potporu iz programa TOP – Plusz. Hrvatska samouprava Salante uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske ostvarila je program Markova u mjesnom Domu kulture uz nastup pečuskog KUD-a „Tanac“ i večernji bal uz svirku mohačkog Orkestra „Planina“ na koji je ulaz bio besplatan.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Ákos Kollár

Hrvatska – europska zvijezda u usponu u aktivnom sportskom turizmu

Gravel-biciklizam u Istri i UN-ovo priznanje za Paklenicu

Bez obzira na to je li riječ o vožnji na dva kotača ili okomitim stijenama, Hrvatska se sve više dokazuje kao jedna od najuzbudljivijih europskih destinacija za aktivni sportski turizam. Dva su vrhunca ovog proljeća Festival gravel-biciklizma NOVA Eroica Istria – Truffle Tour (1. i 2. svibnja), dok je Nacionalni park Paklenica dobio prestižnu UN-ovu nagradu za održivost.

Ugled Hrvatske u aktivnom sportskom turizmu dodatno je ojačan drugim izdanjem festivala NOVA Eroica Istria – Truffle Tour. Nakon uspješnog debija Međunarodni festival gravel-biciklizma vratio se u sjeverozapadnu Istru 1. i 2. svibnja 2026. Donio je dva dana bicikliranja, autentičnih lokalnih okusa i atmosfere vintage biciklizma sa središtem u Novigradu.

Festival je počeo u petak 1. svibnja proslavom zajednice, tradicionalnim buđenjem limene glazbe, proslavom Dana rada s glazbom uživo u parku Karpinjan i obiteljskom biciklističkom turom otvorenom za sve

uzraste. Dan je završio vintage turom s klasičnim biciklima s čeličnim okvirom i odjećom iz tog razdoblja, vjernim duhu Eroice, uz izložbu bicikala u Lapidariju.

U subotu 2. svibnja sudionici su mogli birati između tri različite makadamske rute prilagođene svim razinama: izazovna Ruta tartufa (150 km) vodi kroz srednjovjekovne brdske gradove Motovun, Livade i Oprtalj, Ruta terana (100 km) nudi savršenu ravnotežu sporta i krajolika u svjetski poznatoj regiji tartufa Istre, dok je Ruta malvazije (60 km) idealna za amaterske bicikliste.

Više od 80 % ruta prolazi karakterističnim bijelim makadamskim cestama Istre, a okrepne točke nude tartufe, maslinovo ulje, malvaziju i teran. Najam bicikala na licu mjesta također je bio dostupan za međunarodne goste.

25. Međunarodni planinarski susret (Paklenica 2025.), u organizaciji Turističke zajednice Zadarske županije, dobio je „Posebno priznanje“ u kategoriji „Najodrživiji sportski događaj“ na 1. dodjeli UN-ovih turističkih nagrada za izvrsnost u održivom sportskom turizmu. Ta nagrada prepoznaje izvrsnost u održivom sportskom turizmu, a pokrenula ju je FIA (Fédération Internatio-

nale de l'Automobile). Svečanost je održana u Madridu 19. ožujka 2026.

Događanje održano u Nacionalnom parku Paklenica – UNESCO-ovu zaštićenom prirodnom području – već 25 godina okuplja penjače i ljubitelje prirode pod motom „Sport u skladu s prirodom“. Žiri je istaknuo sljedeće: ekološki osviješteno penjanje u zaštićenom prirodnom okruženju uz obrazovne programe i programe očuvanja te snažna lokalna partnerstva koja podržavaju gospodarstvo regije.

To priznanje Hrvatsku uzdiže među globalne uzore održivog aktivnog turizma, gdje su sport, priroda i odgovorno putovanje usko isprepleteni.

Kršul • Foto: web